

De Knorhaan 82

**Nieuwsbrief Strandwerkgroep
KNNV regio Alkmaar-Den Helder**

Inhoud

- Inleiding
- Excursies
- Strandvondsten
- Gejutte berichten

Coördinator: Wilbert Kerkhof tel. 0616642993 e-mail: kerkhof01@hetnet.nl
Foto's; W. Kerkhof, B. van Heugten, P. Korstanje

Amerikaanse ribkwal, Haven Ouddorp, Goeree

Inleiding

In deze Knorhaan kunt u vooral verslagen van de verschillende excursies vinden. Voor- en nazomer waren zonnig zonder veel wind, het middendeel begon met de zeer plaatselijke eendagsstorm Poly en was verder zo nat dat de meeste schelpen van het strand gespoeld leken. Toch werd er hier en daar nog wel wat gevonden en gaan we met de hoop op meer aanspoelsels de herfst en winter tegemoet.

Excursies

15 Oktober staat er een bezoek aan Zandvoort-zuid op het programma. Daar wandelen we naar strandreservaat de Noordvoort en weer terug.

Op 25 november is om half twee de lezing; “Wat belandt er op het strand ?” in bezoekerscentrum De Helderse Vallei. Voorafgaand bezoeken we tussen elf uur en half een het strand bij Huisduinen.

In december hopen we dat de noordpier bij Wijk aan Zee, tussen sinterklaas en kerstmis, weer leuke aanspoelsels heeft opgevangen en op het strand heeft uitgesteld.

14 Januari gaan we bij Hargen op zoek naar schelpen en eikapsels.

- 15-10-2023 Zandvoort, 13.00-15.00, vertrek 12 uur station Alkmaar Noord.
- 25-11-2023 Huisduinen, 11.00- 12.30, Parkeerplaats Duinoord, vertrek station Alkmaar Noord 10 uur.
- 10-12-2023 Wijk aan Zee, 10.30-12.30 restaurant Sea You, vertrek station 9.30.
- 14-1-2024 Hargen aan Zee, 13.00-15.00 parkeerplaats Hargen.

Excursieverlagen

Eind juni was er een avondbezoek bij IJmuiden met drie deelnemers die voor hun biologie opleiding een excursie dienden te volgen. Na de wat verlate aankomst vanwege de files tussen Amsterdam en de zee konden we toch nog veel levende en dode strandvondsten laten zien. Het meest opmerkelijk waren de zeer talrijke schilden van de Chinese wolhandkrabben

SWG streeplijst

Datum: 29-6-2023

locatie: IJmuiden

aantal personen: 5

weer: 21 °C

Groenwieren

Darmwier spec.

Bruinwieren

Japans bessenwier

Knotswier

Blaaswier

Purperwier spec.

Neteldieren

schijfkwallen

Oorkwal

Blauwe haarkwal

hydroidpoliepen

Zeerasp

borstelwormen

Schelpkokerworm

kreeftachtigen

Noordzeekrab

Gewone Strandkrab, veel

Grijze zwemkrab, 1x

Chinese wolhandkrab,

zeer veel

Breedpootkrab, veel

Blaasjeskrab, veel

Strandvlo, enkele

Gewone garnaal, enkele

Weekdieren

buikpotigen

Gewone alikruik

Wadslakje, 5x,

Muizenkeuteltje 1x,

Gewone wenteltrap, 1x

Gekielde cirkelslak, 2x

Gewone tepelhoren, veel

Tepelhoren met muiltje

Glanzende tepelhoren, veel

Muiltje, enkele

Gevlochten fuikhoren

Grofgeribte fuikhoren.

tweekleppigen

Gewone mossel

Gewone oester, 2x

Japanse oester, 1x

Gewone kokkel

Noorse hartschelp, 2x

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp, enkele

Grote strandschelp

Gewone otterschelp

Amerikaanse

zwaardschede

Rechtsgestreepte

platschelp

Nonnetje

Zaagje

Gewone Venusschelp

Gewone tapijtschelp, 1x

Strandgaper, 1x

Amerikaanse boormossel, enkele

Nonnetje, doublet

Koppotigen

Gewone zeekat, schild

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

Gewone zeester, levend

Vissen

Zeedonderpad, in poeltjes

Chinese wolhandkrab

Zaterdag 8 juli stond de excursie naar Zuid-Holland en Zeeland gepland. De KNMI had een weerwaarschuwing afgegeven vanwege de verwachte tropische temperaturen. Dat deze waarschuwing ter harte genomen werd bleek al snel. Er kwam een serie afmeldingen binnen van mensen die jarenlang 's zomers met de camper naar Spanje en Portugal gingen. Het aantal deelnemers smolt tot twee personen. Bij de eerste stop om 10 uur naast het haventje bij Ouddorp op Goeree tikte de thermometer de 30 graden aan. Liggend op de steigers tussen de jachten konden we daar wel weer genieten van zwemmende kwalen, kruipende strandkrabben, verschillende anemonen en zakpijpen. Langs een dichtbevolkt strandje nabij De Punt vonden we na enig speurwerk een slakkenhuisje van de Japanse zeepbelslak. Dit is een exoot die aan een opmars bezig is in het deltagebied. Zowel bij de Brouwersdam als op het Banjaardstrand werd een flinke hoeveelheid gruis verzameld, waaruit ter plaatse voor beide locaties al een dertigtal wenteltrapjes werd gehaald. De autorit langs het Veerse Meer bij 34°C deed vanwege het opeengepakte geparkeerde wagenpark en de bakken bradende mensen denken aan de subtropische stranden aan de Spaanse kusten. Ter plekke werd besloten door te gaan naar het strand bij Ritthem, tegenover de Kaloot, en via Bergen op Zoom weer terug te rijden. Het fossielenstrandje bij Ritthem bleek opvallend rustig en een voor de zon schuivende wolk maakte er ook wat temperatuur betreft een mooie afsluiting van. Naast dat ook hier weer gruis verzameld werd, waren er onder meer ook vondsten van linksgewonden noordhorens, pelikaansvoetjes, een geldkauri en een vrijwel gave kurkentrekker *Euroscaphella lamberti*. In de volgende lijst staat een deel van de soorten dat inmiddels uit het gruis gehaald is. Het is door de hoeveelheid meegenomen materiaal echter nog steeds werk in uitvoering waarvan later gevonden hoogtepunten in een volgende Knorhaan wellicht nog aan de orde komen.

SWG streeplijst

datum: 8-7

locatie: Zeeland

aantal personen: 2

weer: 30°C

Neteldieren

bloemdieren

Slibanemoon

Paardenanemoon

Weduweroos

schijfkwallen

Oorkwal, veel levend

Blauwe haarkwal

Kompaskwal

ribkwallen

Amerikaanse ribkwal

Weekdieren, gruis

Buikpotigen

Japanse zeepbelslak

Gewone alikruik

Ruwe alikruik-complex

Wadslakje

Opgezwollen

brakwaterhorentje

Melkwit

traliedrijfhorentje

Vliezig drijfhorentje

Klein drijfhorentje

Muizenkeuteltje

Bittium robustum

Bruin sponshorentje

Gewone wenteltrap

Witte wenteltrap

Gekielde cirkelslak

Gewone tepelhoren

Glanzende tepelhoren

Muiltje

Purperslak

Wulk

Gevlochten fuikhoren

Grof geribde fuikhoren

Kleien fuikhoren

Grote scheefhoren

Gewone trapgevel

Oubliehoren

Gewoon muizenootje

Asgrouwe tolhoren

Geschubde stekelhoren

Kurkentrekker

Euroscaphella lamberti

Ongevekt koffieboontje

Haloa japonica

tweekleppigen

Melkwhite arkschelp

Gewone mossel

Wijde mantel

Bonte mantel

Ovaal zeeklitschelpje

Tweetandschelpje

Nonnetje

Gewone Venusschelp

Filipijnse tapijtschelp

Tere platschelp

Ruwe boormossel

Haventje Ouddorp.

Een onderwaterwereld met veel kleuren. Tussen de jachten en onder de steigers vinden allerhande dieren en wieren een geschikte leefomgeving. Sponzen, zakpijpen, anemonen, kwallen, krabben, kreeftjes, weekdieren, wormen zijn hier allemaal te vinden.

Doorschijnende zakpijpen, *Ciona intestinalis* en korstvormende sponzen.

Amerikaanse ribkwal, *Mnemiopsis leidyi*

Zwemmende oorkwal, *Aurelia aurita*

Bruin sponshorentje

Melkwitte arkschelpen

Witte wenteltrapjes

Grote Keeten

Zondag 13 Augustus werd door zes mensen deelgenomen aan de excursie bij Grote Keeten. Op dit strand waren we nog niet eerder geweest met de strandwerkgroep. Ten zuiden van Grote Keeten vond dit jaar een grote zandsuppletie plaats. Helaas was daar in de aanspoelsels weinig van terug te vinden. De rustige wandeling leverde vooral de standaard soorten op met op de terugweg nog twee leuke vondsten die meer aan de winter dan aan de zomer doen denken, een eikapsel van de blonde rog en een schildje van de gedoornde zeekat.

SWG streeplijst

datum: 13-8

locatie: Grote Keeten

aantal personen: 6

weer: 19^oC

Bruinwieren

Japans bessenwier

Riemwier

Knotswier

Blaaswier

Veterwier

Neteldieren

schijfkwallen

Kompaskwal

Hydroidpoliepen

Zeerasp

Borstelwormen

Schelpkokerworm

Kreeftachtigen

Noordzeekrab

Gewone Strandkrab

Kleine heremietkreeft

Gewone garnaal

Weekdieren

buikpotigen

Gewone tepelhoren

Wulk

tweekleppigen

Gewone mossel

Japane oester

Gewone kokkel

Brakwaterkokkel

Noorse hartschelp

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp

Grote strandschelp

Gewone otterschelp

Amerikaanse

zwaardschede

Kleine zwaardschede

Groot tafelmesheft

(slotfragm.)

Tere platschelp

Nonnetje

Zaagje

Gewone Venusschelp

Grijze tapijtschelp

Amerikaanse boormossel

Ruwe boormossel

koppotigen

Gewone zeekat

Gedoornde zeekat 1x

Stekelhuidigen

Zeeklit

Zeeboontje

Blonde rog, eikapsel

Vissen

Hondshaai 2x

Blonde rog 1x

Gedoornde zeekat, schild

Bergen. De excursie in september voerde ons van Bergen aan Zee naar de Kerf. Na overvloedige neerslag in de morgen brak bij aanvang van de strandwandeling een lekker zonnetje door. In de poelen op het strand waren veel kleine heremietkreeften met tepelhoren en een enkele alikruik aan het slepen. Ondanks dat er niet al te veel schelpen werden gevonden lukte het niet de Kerf te bereiken. Een nieuwe donkere lucht liet ons besluiten tijdig terug te gaan voor de nabespreking. Daarbij bleek dat de wieren oud en droog waren, de kreeftachtigen in zevental en de leukste schelp een vers doublet van de Aziatische korfmossel was. Hoe deze zoetwatersoort op het strand bij Bergen is geraakt konden we niet achterhalen.

SWG streeplijst

datum: 17-9

locatie: Bergen aan Zee

aantal personen: 5

weer: 20^oC

Bruinwieren

Knotswier

Blaaswier

Veterwier

Neteldieren

Ribkwallen

Amerikaanse ribkwal

Borstelwormen

Schelpkokerworm

Zandkokerworm spec.

(gruis)

Kreeftachtigen

Noordzeekrab, enkele

schilden

Gewone Strandkrab,

enkele

Gewone zwemkrab

Grijze zwemkrab 1x

Breedpootkrab, algemeen

Kleine heremietkreeft,
algemeen

Gewone garnaal, levend

Weekdieren

buikpotigen

Ruwe alikruik-complex

Wadslakje

Vliezig drijfhorentje, 1x

Gekielde cirkelslak, 7x

Stomp traliehorentje, 2x

Gewone tepelhoren,
algemeen

Grijze zwemkrab

algemeen

Muiltje

Wulk, 2x fragmenten

Gevlochten fuikhoren

tweekleppigen

Gewone mossel

Gewone oester

Japanse oester

Tweetandschelpje, enkele

Gewone kokkel

Brakwaterkokkel, 4x

Noorse hartschelp, 1x

Halfgeknotte strandschelp

Ovale strandschelp

Stevige strandschelp

Grote strandschelp

Gewone otterschelp

Amerikaanse
zwaardschede

Tere platschelp, 1x

Rechtsgestreepte

platschelp, 1x

Nonnetje

Zaagje

Gewone Venusschelp

Gewone tapijtschelp, 2x

Grijze tapijtschelp, 1x

Amerikaanse boormossel

Witte boormossel

Ruwe boormossel

Aziatische korfmossel,

doublet

koppotigen

Gewone zeekat

Stekelhuidigen

Zeeboontje

Vissen

Stekelrog, 1x

Aziatische korfmossel

Kleine heremietkreeft

Strandvondsten

Op 3 juli vond Boet van Heugten een *Neptunea angulata* op het strand bij IJmuiden. Dit is een fossiele linksgewonden noordhoren die vrijwel alleen in Zeeland gevonden wordt.

Op 2 augustus was het weer raak en vond hij twee bonte mantels op hetzelfde strand. Ook deze schelpen waren duidelijk fossiel.

Linksgewonden noordhoren, IJmuiden

Noordkrompen uit Schotland

Op 5 augustus kwam er een vakantiegroet van Pieter Korstanje, die met de familie in Schotland was, en daar op een strand veel noordkrompen, penhoren, enorme mosselen en heel grote zee-appels verzamelde.

Penhoren, Schotland

20 Augustus vond Ria Walvis een mooi aantal soorten in gruis dat ze verzamelde bij Camperduin.

Hierbij weer een lijstje van gevonden schelpjes, in het gruis uit Camperduin d.d. 20-8-2023.

o.a.: Wadslakjes 60x, Muizenkeutels 9x, Gekielde cirkelslak 3x, Muiltjes 4x, Witte Wenteltrap 1x, Stomp traliehorentje 9x, Spoelhoren fragment 1x, Wijde mantel 2x, Kleine Astarte 1x, Ronde Zandschelp 1x, Tweetandschelpje 50x, Ovaal zeeklitschelpje 88x, Dubbeltjesschelp 1x, Rechtsgestreepte plaatschelp 13x, Kleine plaatschelp 9x, Prismatische dunschaal 2x, Papierschelp 4x.

Leuk lijstje toch, opgeveegd met een jampotje.

Witte wenteltrap

Gejutte berichten uit Nature Today

1 juli 2023

Kleurrijke Nederlandse zeenaaktslakken duiken op in mondiale database

Op de website Blauwtipje.nl worden alle Nederlandse soorten zeenaaktslakken beschreven en kunnen waarnemingen van de vaak prachtig gekleurde zeeslakken geregistreerd worden. De ruim 12.200 waarnemingen zijn nu opgenomen in de..

[Lees verder](#) 1 juli 2023

Week van de zeekat

Dit bericht had een paar weken eerder al kunnen verschijnen, toen de paring van de zeekat begon. Tijdens de daad trekken deze inktvissen zich nergens iets van aan en laten ze zich ongegeneerd bekijken. Om zeekatten ook hun privacy..

[Lees verder](#) 3 juli 2023

Intens blauwe en nieuwe kwallen

De laatste jaren is er veel kwallennieuws. Kwallen arriveren steeds eerder in het jaar en uit genetisch onderzoek blijkt dat er soorten bijkomen. Niet leuk voor zwimmers, want sommige steken venijnig. Zoals de Blauwe haarkwal, die..

[Lees verder](#) 6 augustus 2023

De nieuwe hoefijzerworm is geen worm

In september 2022 werd een nieuwe hoefijzerwormsoort voor Nederland ontdekt. Daardoor is de Oosterschelde nu het leefgebied van ruim vijftien procent van alle op aarde bekende Hoefijzerwormen. Aparte, sierlijke dieren, die..

[Lees verder](#) 20 augustus 2023

Kalkvormende algen als sleuteltjes in klimaatmodellen

In de afgelopen 500 miljoen jaar hebben heel verschillende eencellige organismen in de oceanen op verschillende momenten en ook onder heel verschillende omstandigheden ontdekt hoe ze een 'schelpje' om hun ene cel kunnen bouwen...

[Lees verder](#) 23 augustus 2023

Wonderlijke wormen die kokertjes vormen

Strandbezoekers kennen ze wel uit het aanspoelsel; buisjes gemaakt van zand en/of schelpstukjes. Ze worden gemaakt door kokerwormen. Hoewel ze al 250 jaar van ons strand bekend zijn, houden deze wormen onderzoekers nog steeds..

[Lees verder](#) 3 september 2023

Pacifisch klauwvlokreeftje bouwt kokers en overwoekert massaal

Exotische vlokreeftjes die in zelfgebouwde kokertjes leven. Ze komen opeens massaal voor en overwoekeren onder water veel, zelfs levende dieren. Kleine ecoramp of tijdelijk gebeuren? ..

[Lees verder](#) 17 september 2023